

Sermons in Stones #18 vraag 1, 3 en 4
Totaal zijn: het fundament van vrijheid.
17 december 1986

Vraag 1

Geliefde Osho,

Opnieuw merk ik dat ik in het verdriet zit van een eindigende relatie. Het is weer hetzelfde patroon. Ik ervaar dat ik er helemaal niet anders mee kan omgaan dan voorheen. Is er geen andere manier dan steeds maar weer dezelfde plaat af te draaien en het alleen maar gadeslaan? Elke keer denk ik: 'Met gewaarzijn wordt het deze keer anders'. Maar nee – de boosheid, het verdriet, het pijnlijke, de eenzaamheid, en ook het begrijpen dat liefde komt en gaat. Ik twijfel er ook aan of deze momenten van liefde echt waren. Maar als die momenten van liefde en verbondenheid er zijn, voelen ze als echt.

Het leven is vicieuze cirkel. Het ene leidt naar het andere totdat de cirkel rond is. In een kringetje blijven ronddraaien is vervelend, is eentonig, drukt zwaar op je hart. Het vernietigt alle speelsheid, het vernietigt lichtvoetigheid; het neemt de charme weg, de magnetische aantrekkingskracht naar het leven.

Je beweegt je steeds weer, zonder dat je het wilt, in dezelfde routine, in dezelfde kringloop. Je wilt niet graag in herhaling treden; niemand wil in herhaling treden. Herhaling is de functie van een machine.

Overal waar bewustzijn is, is er een afkerigheid van mechanische herhaling.

Daarom kan ik je tragedie begrijpen. Bovendien is het de tragedie van miljoenen mensen. Ze zitten allemaal vast in een kringetje en dan weten ze niet hoe ze eruit moeten springen.

Het probleem kan tot heel eenvoudige condities worden teruggebracht: Je vindt het moeilijk uit de routine te stappen omdat je in die routine bepaalde gevestigde belangen hebt. Als het voor honderd procent vervelend was, voor honderd procent niets dan een nachtmerrie, zou je zonder iemand te vragen er uitgestapt zijn.

Je hebt geen kaart nodig, je hebt geen gids nodig – alles wat je nodig hebt is totaal zijn, wat voor leven je ook leeft.

Totaal zijn is het fundament van vrijheid.

Als je iets totaal beleeft, is het ook voedend voor je wezen – dan ga je het in je opnemen; het is geen routine meer, het wordt je liefdesaffaire – of je ontdekt dat het niet anders is dan totale verveling.

Iets als honderd procent vervelend ervaren en vragen hoe er vanaf te komen, is gewoon dom. Het is alsof je huis in brand staat en je vanuit het raam aan mensen vraagt: 'Hoe kom ik eruit?' Spring gewoon uit het raam!

Als het huis in brand staat, gaat het niet om manieren, dat je door de juiste deur moet, dat je niet door de achterdeur kunt gaan, dat je niet uit het raam kunt

springen. Al die manieren zijn goed als het huis niet in brand staat. Julie huizen staan in brand en jullie blijven vragen hoe je eruit moet komen.

Niemand houdt je vast. Er zijn vast en zeker subtiele investeringen die je verbieden uit het leven te treden dat je niet fijn vindt, waar je niet van houdt, waar je je niet in verheugt. Misschien helpt ellendig zijn je om sympathie van mensen te krijgen – van je vrouw, van je kinderen, van je ouders, van je vrienden. En omdat je geen liefde gekend hebt, is zelfs sympathie meer dan waar je op kunt hopen.

Sympathie is geen liefde. Het is zelfs geen bescheiden vervanging voor liefde. En de mind die om sympathie gaat vragen, is ziek. Dus je moet je mind ingaan om te ontdekken wat het is dat je gevangen houdt in een vaste levensstijl.

Driehonderd jaar geleden was er in Bengalen een hele belangrijke logicus. Indiase logica verschilt van Westerse logica, totaal – en Westerse logica blijft kinderlijk tenzij het de enorme ontwikkelingen van de Indiase logica in zich opneemt. Het is tienduizend jaar werk van liefde en kunst.

In de Middeleeuwen maakte India een revolutie door; er ontstond een nieuwe logica, die de oude verving. De nieuwe was zelfs nog ingewikkelder, maar ook veel omvattender. De man die de wetenschap van de logica hielp zijn hoogtepunt te bereiken was een unieke persoonlijkheid. Ook was hij lichamenlijk zo mooi dat de mensen zijn originele naam zijn vergeten; ze noemen hem gewoon Gaurand Prabhu, ‘een prachtige god.’

Toen hij een huwbare leeftijd bereikte, was zijn familie bezorgd, want hij studeerde continu, discussieerde... hij toonde nooit enige normale wereldse belangstelling. Hij was een categorie op zich.

Ze waren bang. Als hij nee zei, was het definitief nee, dus moest je met zo een mens heel diplomatiek zijn. Om een ja gedaan te krijgen, kun je niet recht op de man af zijn, door enkel een vraag te stellen. Maar uiteindelijk moest het toch gevraagd worden.

Ze probeerden er op verschillende manieren uit te komen, maar het woord huwelijk zou in ieder geval genoemd moeten worden. En Gaurand heel goed kennende... als hij ja zegt, kan niets hem meer tegenhouden. De hele traditie van het celibaat houdt hem niet tegen – maar als hij nee zegt, is er helemaal geen hoop meer. Ze waren heel liefdevol naar hem, een atmosfeer scheppend, wachtend op het juiste moment, en Gaurand nam het hele gebeuren waar dat zich in huis afspeelde.

Op een avond ging hij naar zijn vader toe en hij zei: ‘Waarom dit onnodige drama? U moet gewoon oprecht en eerlijk zijn. Wat wilt u van me?’

De vader zei: ‘We wilden je nooit confronteren of je in een situatie brengen waarin je moet kiezen tussen ja en nee – maar aangezien je het vraagt, het gaat om het huwelijk. We hebben een mooie vrouw gevonden. Ben je bereid te trouwen?’

Hij zei: ‘Ik ben in heel veel levens getrouwd geweest. En het enige resultaat was ellende en pijn en angst. In mijn vorige levens heb ik tweemaal zelfmoord

gepleegd. Eenmaal heb ik een vrouw gedood – mijn eigen vrouw! Ik ben niet zo een idioot om dezelfde kringloop te blijven herhalen – ik loop ervan weg. Ik zeg geen nee en ik zeg geen ja. Ik sta er eenvoudig buiten. Zelfs een verwantschap met ‘nee’ is gevaarlijk want ‘nee’ kan in ‘ja’ veranderd worden; ze zijn niet zo gescheiden van elkaar als lijkt. ‘Ja’ kan elk moment ‘nee’ worden. Dus ik zeg geen ja of nee omdat ik eenvoudig buiten de vicieuze cirkel sta.’

Ik weet niet of zijn vader hem begreep of niet, maar wat hij zegt is van enorme betekenis.

Je kunt de problemen in je leven niet oplossen door in dezelfde vicieuze sleur te blijven. Je moet eruit stappen. En het wonder is dat op het moment dat je eruit stapt, al die problemen slinken en verdwijnen.

Het enige probleem is in de mind zitten.

En de enige oplossing is uit de mind raken.

Ik noem het meditatie.

De Westerse psychologie probeert het probleem binnenin de mind op te lossen.

Die is nog niet tot het inzicht gekomen dat de mind zelf het probleem is.

Problemen komen uit de mind voort net zoals bladeren uit bomen groeien. Je kunt die bladeren er blijven afhaken, die bladeren snoeien, en ze komen nog veel dichter terug; het gebladerte wordt dikker dan daarvoor.

Je kunt problemen van de mind niet oplossen door er antwoorden op te vinden, want het zijn geen intellectuele problemen. De problemen zijn existentieel.

Bijvoorbeeld: je hebt dorst, het probleem is existentieel en iemand gaat een verhandeling houden over dorst, over water, over de elementen van water; legt je uit hoe water de dorst lest. Je zegt dan: ‘Dat kan wel zijn, maar ik heb nu dorst. Ik ben er niet in geïnteresseerd dat water is samengesteld uit waterstof en zuurstof, en dat is mijn probleem niet. Ik ben niet intellectueel onderzoek aan het doen naar dorst en water; mijn probleem is een probleem van leven en dood.’

Ik heb gehoord... Op een zaterdagavond was het in een café heel druk en de mensen genoten. Plotseling kwam er van de straat een onbekende en maakte in het café bekend: ‘Ik daag iedereen uit! Mijn deskundigheid is de wijnsoort te bepalen, het jaar waaruit het komt, de firma die het heeft geproduceerd – geblinddoekt, enkel door het te proeven. Van allerlei soorten wijn kan ik het je zeggen.’ Er was enorme belangstelling; ze waren allemaal wijnliefhebbers. Onmiddellijk werd er een zwarte doek voor zijn ogen gedaan. Wijn na wijn werd erbij gehaald...

‘Lafitte Rothschild 1938.’

De wijnen in het café raakten op en elke keer dat hij het goed had, van de wijnsoort, van het jaar – zelfs het jaar! Hij had die gevoeligheid ontwikkeld gedurende bijna een halve eeuw. En in feite was dat eeuwen lang de business geweest van zijn familie – ze waren er beroemd om een wijn te proeven en zijn kwaliteit te bepalen, het wijnjaar te bepalen.

Vervolgens kwam iemand met een glas aan – hij nipte ervan, en keek verbijsterd. Hij nipte nog een keer. Je kon een speld horen vallen. Hij nipte een derde keer en zei: ‘Mijn god, dit is urine!’ Hij trok het zwarte doekje weg dat het glas bedekte en zei: ‘Verdomme, kerels! Dit is pure urine, vers – nog lauw!’ En van achter uit de menigte kwam een bescheiden stem: ‘Maar van wie?’ Zo is de mind – vraag na vraag, relevant of niet relevant. Die arme man nu, hoe moet hij... hij is een wijnkenner! Hij is Morarji Desai niet.

Morarji Desai zou het misschien kunnen lukken te zeggen van wie de urine is en uit welk jaar. Maar elke vraag, en elk antwoord... de vraag levert vanuit het antwoord nog meer vragen op, en op deze manier kun je je hele leven blijven denken, en nooit iets bereiken, nooit iets ontdekken.

Probeer existentiële problemen op te lossen met existentiële methoden.

Behalve door meditatie kun je binnenin je geen ruimte vinden die vrij is van vragen. En als vragen verdwijnen, welk doel hebben antwoorden dan?

Als vragen verdwijnen, zijn antwoorden ook verdwenen. Je bent de vredeigheid gaan ervaren die begrip te boven gaat, de helderheid die in iemand een lied wordt, die in een ander een dans wordt, en het uiteindelijke gevoel gegrond te zijn, gecenterd, wat je deel doet worden van het universum. En tenzij de mens een deel is van het universum – niet theoretisch, maar uit ondervinding – kan hij niet van problemen afkomen. De mind blijft tot in het oneindige vragen produceren.

In plaats van te denken, is het beter om in stilte te gaan. Momenten van stilte zijn gewoon waardevoller dan jaren van werk, want werk kan je alleen maar iets van de wereld geven. Stilte kan je de opening geven naar de andere wereld, de eerste glimp van goddelijkheid.

Vraag 3

Geliefde Osho,

Als ik soms plotseling me bewust wordt van deze zich vastklampende mind, die alleen maar claimt bewust te zijn, maar in feite uit dit moment van nu treedt, begint mijn wezen gewoon even te lachen. En dan neemt mijn mind het weer over. Hij vernietigt altijd de mooie momenten waarin hij zou kunnen opgaan. Het lijkt alsof het mij aan vertrouwen ontbreekt, en nu is er iets dat ik gewoon niet kan begrijpen: ik heb vertrouwen in het bestaan, maar mensen kan ik nauwelijks vertrouwen. Mijn mooie geliefde meester, wilt u alstublieft iets hierover zeggen? Kan het zijn dat mijn vertrouwen in u een spelletje van de mind is, een illusie, zo lang ik geen vertrouwen kan hebben in zogenaamde menselijke wezens? Of zou het gewoon een begin kunnen zijn?

Het is zeker moeilijk van mensen te houden en ze te vertrouwen, omdat ze alle mogelijke barrières opwerpen. Ze geven je alle kans jezelf te bewijzen dat niemand het waard is vertrouwd te worden, niemand het waard is van gehouden

te worden; in tegendeel, ze maken allemaal misbruik van je vertrouwen, je liefde, je vriendschap. Je wordt er hard van, je wordt er gesloten van. Je houdt van mij. Dat is ieder geval een goed teken. Als je van één mens kunt houden, kun je van de hele mensheid houden. Het is enkel dat je te veel hebt verwacht, te veel hebt geëist, van mensen hebt gevraagd bijna goden te zijn. Wanneer ze niet aan jouw maatstaven kunnen voldoen, dan ben je gefrustreerd, dan ben je boos. Het is niet hun fout. Ze doen wat ze kunnen. Je vertrouwdde ze omdat je tot vertrouwen in staat bent en zij misleidden je omdat ze tot misleiding in staat zijn. Ik zie het probleem niet. Het sluit helemaal perfect op elkaar aan: voor iemand die misleid, is iemand nodig die vertrouwt.

Moela Nasroedin was honorair rechter geworden en de eerste zaak kwam bij de rechtbank. Hij hoorde één partij en hij zei: ‘Wacht even op het vonnis.’

De griffier van de rechtbank kon het niet geloven, want de andere partij was nog helemaal niet gehoord. Ze stonden daar met hun advocaten.

Dus fluisterde hij Moela Nasroedin in het oor: ‘Moela, misschien bent u zich niet bewust van de procedure van de rechtbank. De andere partij is hier ook, zij zijn de verdedigers. Welk vonnis kunt u geven voordat u naar hen geluisterd hebt.’

Moela Nasroedin zei: ‘Wees stil! Houd je mond! Stoor me niet! Dat is in feite de reden dat ik de andere partij niet laat spreken, omdat zij dingen gaan zeggen die tegen de eerste partij gericht zijn en dan komt alle narigheid op mij neer – verwarring, wie heeft gelijk, wie heeft ongelijk. Ik vermijd dat alles en beëindig de zaak onmiddellijk! Nu op dit moment is het me volkomen duidelijk. Ik ben er niet zeker van of ik al dan niet in staat ben een vonnis te wijzen als ik ook de andere partij gehoord heb.’

Het leven is heel eenvoudig als je niet bevooroordeeld bent. Als je bevooroordeeld bent, wordt het leven een voortdurend groter wordende gecompliceerdheid. Elk draadje raakt verstrikt; het wordt steeds moeilijker een uitweg te vinden. Maar de weg is eenduidig. Je problemen kunnen verschillend zijn, je verwarringen kunnen verschillend zijn; dat maakt niet uit. De weg is heel eenvoudig.

De weg is om zo vaak mogelijk per dag uit de mind te raken. Ga, wanneer je maar tijd hebt, gewoon uit de mind.

Een paar dingen kunnen behulpzaam zijn. Als je niet stil kunt zijn door gewoon te gaan zitten, en als je voelt dat je te veel energie hebt om iets te doen en als je het dan ook niet doet, wordt de hele energie tot een spelletje van de mind, en dan is het gemakkelijker met iets creatiefs te beginnen. Als je belangstelling hebt voor muziek, maak muziek en raak erdoor overspoeld. Als je van dansen houdt, dans dan en laat de danser verdwijnen. Of wat dan ook – als je kunt pottenbakken, maak dan mooie potten terwijl je je totale energie erin legt. Want als je je totale energie in iets legt, krijgt de mind helemaal geen energie en wordt de mind uit eigen beweging stil.

En het is enkel in het begin dat je iets moet doen om jezelf bezig te houden, zodat de energie op gaat in die betrokkenheid en de mind stil wordt. Spoedig ben je in staat stil te zitten, niets te doen, en dan wordt de mind volkomen stil. In die momenten ga je de eeuwigheid van het leven kennen, ga je de schoonheid van dit kwetsbare bestaan om je heen kennen, en ook de geweldige schat van je eigen wezen.

Als je deze dingen kent, wordt ellende onmogelijk. Je heb dan geen enkele klacht, geen enkele wrok. Je hebt enkel een intense dankbaarheid naar het bestaan. En als je van het bestaan houdt, is er geen probleem – houd er gewoon nog meer van. Houd er zo totaal van dat je mind volledig stopt. Op het moment dat je mind volledig stopt, vind je het probleem dat je nu ervaart, dat je geen mensen kunt liefhebben, niet meer terug.

Het is geen kwestie van houden van mensen of dieren of vogels of bomen. Het is een kwestie van liefdevol zijn – zelfs als je in je kamer zit – alleen maar liefdevol zijn, alleen maar vreugdevol zijn, alleen maar altijd in een stemming zijn om te zingen. Je hebt het in eigen hand. En ga niet maar door met vragen stellen.

Onthoud het: wanneer ik je antwoord geef, ga dan iets ervan in je leven uitproberen, want alleen jouw inspanning transformeert je op een zodanige manier dat alle problemen, alle ellende, eenvoudig verdampt. En een mens is niet levendig tenzij hij psychologisch volkomen gezond is. Het lichaam is af en toe ziek, want het moet gewoon oud worden, het moet ook een keer sterven. De last van het lichaam is groot, maar zelf ga je niet ziek worden want het bewustzijn kan niet ziek zijn, en het bewustzijn kan niet oud zijn, en het bewustzijn kan niet dood zijn.

Als je in je leven hebt gemediteerd, blijf je bewust op het moment van sterven. Zo weinig mensen sterven in gewaarzijn. Voor hen die sterven in gewaarzijn, is dit hun laatste dood. Nu hoeven ze niet meer de routinematige, saaie, monotone kringlopen van het leven te ondergaan.

Als je in vol bewustzijn sterft, ben je in staat het mysterie van leven en dood op zichzelf staand te zien – het is een van de grote mysteries. En je bent dan in staat volkomen alert een nieuwe baarmoeder binnen te gaan – je leven was een succes.

Dit is voor mij het enige succes dat het waard is een succes genoemd te worden.

Vraag 4

Geliefde Osho,

Hoewel ik zoek, kan ik geen ander vinden. Al wat ik vind is deze ene, enkel deze ene. Deze ene verrijst als een gevoelloze sensatie, heerlijker dan alles wat ik eerder gekend heb, en groeit naar een prachtige oneindige alleenheid. Het is alsof mijn expansie geen eind heeft. Dan spring ik er plotseling uit en ervaar een doodsangst en ik raak in paniek dat de tijd zo kort is en ik nog zo ver moet gaan.

Kunt u mij helpen deze sprong tussen eenheid en verdeeldheid, tijdloosheid en tijdelijkheid, te begrijpen?

Surabhi, de ervaring die je doormaakt, is volmaakt prachtig. Je zit op het goede spoor... alleen nog wat meer moed. Je komt op het punt van versmelting, en dat is het moment dat je er uitspringt, want versmelting ziet eruit als sterven. Het is alleen maar je interpretatie.

Je kent versmelting niet, je kent de dood niet, maar je hebt ervan gehoord: overal om je heen gieten op de dood gerichte filosofieën en godsdiensten, naar het leven negatieve theologieën en filosofieën, zo veel troep als maar mogelijk in je mind. Eén ding moet je inzien: dat alles wat je weet is niet van jou. Leg je kennis aan de kant – opscheppen over geleende kennis is niet juist. Maar de mens heeft een neiging tot opscheppen. Hij wil dit hebben, dat worden, en het lukt hem niet. Dan begint hij op te scheppen, en het gevaar is dat hij misschien gaat geloven in zijn eigen opschepperij. Dan heeft hij geen toekomst meer.

Ik hoorde eens... een oude man ging naar zijn dokter en vroeg om een grondig algemeen onderzoek. De dokter zei: ‘Wat is de noodzaak? Je bent zo gezond. Op deze leeftijd.’ – hij was drieëntachtig; de volgende dag was hij jarig – ‘waarom wil je een lichamelijk, een grondig onderzoek?’

Hij zei: ‘Dokter, ik ga vanavond trouwen met een achttienjarige vrouw. Ik wil graag dat u mijn hele lichaam grondig onderzoekt, want iedereen is ertegen. Mijn zoons zijn ertegen, mijn burens zijn ertegen, mijn schoondochters zijn ertegen – zelfs de kleinkinderen zijn ertegen! En u bent er ook tegen. Het lijkt alsof niemand wil dat ik een aangenaam leven heb. Zijn jullie mijn vrienden of mijn vijanden? Maar zelfs al is de hele wereld tegen me, ik ga het toch doen!’ De dokter zei: ‘Als je het beslist wilt doen, doe het dan. Enkel één suggestie: je kunt ook een kostganger in huis nemen. Dat kan gunstig zijn voor je huwelijksleven. Hij heeft dan ook zijn vrouw, om geen probleem voor jou te worden. Vind een jonge, aantrekkelijke kostganger.’

De oude man dacht na, en hij zei: ‘Oké, als u het zegt, dan doe ik dat.’

Na zes maanden zag de dokter de oude man in een geldinzamelingsbijeenkomst. Hij zag er bijna uit als een spookverschijning – gewoon een skelet zittend in een rolstoel. Hoe dan ook slaagde hij erin bij de dokter te komen en hij zei tegen hem: ‘Feliciteer me, mijn vrouw is zwanger.’

De dokter had moeite zijn gezicht in de plooi te houden, maar het lukte hem, hij was een professional. En hij vroeg: ‘Dat is heel mooi, dat is geweldig nieuws. En heb je mijn advies opgevolgd?’

Hij zei: ‘Natuurlijk, natuurlijk, ik heb ook een jonge kostganger.’

De dokter zei: ‘Dat is heel goed.’

De oude man zei: ‘Dit is niets, u hebt het hele verhaal nog niet gehoord – de vrouw van de kostganger is ook zwanger!’

Het zou nu heel moeilijk zijn deze man ervan te overtuigen dat hij vrouwen niet zwanger kan maken – hij maakte zelfs twee vrouwen zwanger!

De mens heeft zo een subtiel ego dat hij dingen blijft claimen die hij niet bezit, dat hij dingen blijft kennen waarvan hij geen weet heeft. Hij is noch bereid vanuit zijn hart naar iemand te luisteren, noch vanuit zijn mind.

Tenzij je luistert vanuit je hart, kan de alchemie van de liefde je niet transformeren.

Je bent er klaar voor. Enkel een klein duwtje en je leven neemt een nieuwe wending, een nieuwe wending naar gezondere waarden, naar meer menselijke hoedanigheden, naar meer goddelijke bloeiwijzen.